

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 8. De tempore Catechismi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

248 De Antiq. Bapt. rit. ac Cer.
quadraginta; adhibetur catechesis à sancto patre
& cum finia prece ex tanta hominum frequen-
tibus, clara voce respondit, Amen, infans ille, cunctis
argumenta desumi possunt ex libro quare
de multitudine ad baptismum videndum
fluente differetur: quod catechesis, & bap-
tismi ea in re par ratio fuerit, & sæpe alteru-
ram subsecurus sit, ita ut, que ibi testimonia
feremus, ad hunc locum aptissime referri
sint. Tu lector modici temporis laborem
recuses, & veterum Patrum autoritate
dem citandas eo libentius prævide: quoniam
huius consuetudinis cõfirmandæ firmius
dameatum tibi suppeditabunt.

De tempore catechismi.

C A P. VIII.

Quandiu autem in catechumenorum
dine manerent, vel quonam tempo-
re nostræ religionis elementa ad fidem acceden-
tibus explicari inciperent, eadem de omnibus
locis, ac temporibus regula afferi non potest.
Nam, quemadmodum ipsius baptismi tempo-
ra præ diuersa locorum, temporumque ratio-
multiplicem varietatem nactum est, sic cate-
chumenos imbuendi, singula tempora, & re-
giones peculiarem ritum habuerunt. Princi-
pio quidem, & cum necessitas postulabat, m-

lum tempus incohanda, aut proferenda cate-
 chesi præfinitum erat, sed quoscunque de sua
 salute vere sollicitos esse, constabat, rerum sa-
 lutarum cognitione breui instructos, Apostoli
 sancto ablutionis sacramento initiabant, quod
 significare videntur non modo Apostolorum
 Acta, quæ Cornelium, Eunuchum, aliosque
 breui temporis spatium ad fidem conuersos ef-
 se, testantur, & alia innumera loca veterum
 Patrum in quibus subitanei baptismi mentio
 est, sed etiam quicumque post sanctum bap-
 tisma, caelesti doctrina nonnunquam imbutos
 fuisse, meminerunt, vt Eusebius lib. 6. Hist. ca.
 37. in lecto, in quo decumbebat, aqua circumfusus ba-
 ptismum accepit, verum morbo tandem elapsus, ne-
 que caetera, quibus post baptismum secundum Ecce-
 lesiæ canonem imbuti oportuerat, acquisiuit, neque Do-
 mini sigillo ab Episcopo obsignatus fuit. Et Amphilo-
 chius de vit. S. Basil. baptizauit eum, porreclis-
 que illi vitalibus sacramentis, assumpsit eum, & ad-
 duxit in cubiculum suum, prebens ei escam, & in-
 stituens illum de iis, quæ ad æternam vitam perti-
 nent. præcipue vero Vualfridus Strabo, qui lib.
 de reb. Eccles. cap. 26. de Ecclesiæ catholicæ,
 & caremoniarum incrementis differens ait:
 alij addiderunt in baptismatis sacramento exorcis-
 mos, alij consecrationem fontis, alij salis, vel salis
 infusionem, alij catechumenorum ordinabilem in-
 structionem. Si enim certa instituendi ratio bap-
 tismi caremoniis addita fuit, iam palam est, in
 Reipublicæ Christianæ incunabilis non fuisse.
 Sicut ex eo, quod Eusebius hominem pe-
 stifera prauarum opinionum labe corruptum

Catechesi
 incohanda
 aut profe-
 renda nul-
 lum tempus
 præfinitum.

Catechesi
 usus post
 baptismum

reprehendit: quia morbo elapsus, sacra catechesi post baptismum imbui noluit: & Ampliochius S. Basilium, post baptismum, Christianis præceptis, ac fide institutum fuisse, docent omnes intelligunt, quandoque baptismum ipsi catechismo antecessisse, & necessaria consecutione, certos catechesi terminos prætemporibus constitutos non esse. Postea vero cum Ecclesiæ rebus honor accessisset, ac Christiana melius habere inciperet, visum Ecclesiarum rectoribus, ut catechumeni in religionis nostræ rudimentis diu persisterebant. Cuius rei mentionem habemus in vita Iud. & Demn. quam Simeon Metaphrastes conscripsit, ubi inquit: *Pij vero, cum omnes congregassent simul Catechumenos, viros & mulieres & pueros, eosque in quatuor diuisissent, ut pro tempore postularet celeritatem, eos diuino baptismo perficiunt, & chrismate unguunt, & intemeratè impertiunt sacramentis.* Nam, cum propter durissimæ persecutionis metum, catechesis tempus contractum fuerit, ne in baptismi discrimen vocarentur, fateri oportet, certum aliquumque catechesi terminum decretum fuisse. Verum illustrius eiusdem rei mentio fit in Concilio Nicæno I. can. 2. cum statuitur: *quoniam multa vel necessitate, vel urgentibus aliisq; rationibus præter canonem Ecclesiasticum facta sunt, homines, qui à vita gentili ad fidem nuper accesserunt, & exiguo tempore catechumeni, id est, non fuerunt, statim ad laucarum spiritale deducantur, ut nihil deinceps tale fiat.* Item in Concilio Constantiopolitano I. can. 7. *quicumque ex*

Catechumeni in religionis Christianæ rudimentis diu persistebant.

recta fidei adscribi volunt, ut grecos admittimus, & primo quidem die ipsos Christianos facimus, secundo catechumenos, deinde tertio exorcizamus, siue adiuramus ipsos, ter simul in faciem eorum, & aures insufflando, & sic eos catechizamus, & curamus, ut longo tempore versentur in Ecclesia, & audiant scripturas, & tunc ipsos baptizamus. Et in Concilio Constantinopolitano VI. can. 95. omnes ex iis, qui ad rectam de fide sententiam volunt accedere, ut grecos recipimus, & primo quidem die eos Christianos facimus, secundo autem catechumenos, deinde tertio adiuramus, simul etiam ter in faciem, & aures inspiramus, & sic iniciamus, & diu in Ecclesia versari, & scripturas audire facimus, & tunc ipsos baptizamus. In quibus omnibus perspicuum est, certum terminum cum ordiendæ tum absolvendæ catechesi circumscriptum fuisse. Verum hoc tempus eodẽ dierum termino apud omnes nationes definitum non erat. Namque in Hispania duobus annis inter Catechumenos manere oportere, statuit Concilium Eliberinum can. 42. his verbis: eos, qui ad primam credulitatis fidem accedunt, si bonæ fuerint conuersationis, intra biennium temporis, placuit ad baptismi gratiam admitti debere. Samaritanis etiam tunc diu manendum fuisse, ex Photij monacano colligitur tit. 4. cap. 4. cum inquit: tertia autem constitutio tertij tituli nouellarum, quæ est secunda de Samaritanis, sita autem in ordine librorum, qui sunt in Patriarcheio, 133. decernit, ne Samaritani ad sanctum baptismum cito, ac breuiter recipiantur: sed bonam quidem doctrinam sentientes, biennio catechizentur, & sic baptizentur.

Catechesis in Hispania durabat duos annos. Samaritanis duobus annis inter catechumenos manebant.

In cuius loci explicatione Balsamon, vir non
eruditionis, Iustiniani quoque auctoritate
addidit, inquit: *centesima quadragesima qua-*
ta autem Iustiniani nouella, sua in libro i. impo-
tuit, vt Samaritæ nihil vel ex testamento, vel de
testato, vel ex donatione accipiant: catechizantur

Catechesis
in plerif-
que regio-
nibus primo
durauit
tribus me-
sibus.

tem ipsi biennio, si sint catechismi capaces. At in
liis regionibus tam Orientis, quam Occiden-
tis primo quidem cautum erat, vt singulis
mensibus catechumenorum leges, & que
scripta seruarent. quod statuit Clemens
I. stol. 3. de offic. sacerdot. & cleric. ubi ait: *qui*
dat autem, qui vult, ad sacerdotem suum, et
det nomen suum, atque ab eo audiat mysteria
cælorum, ieiunius frequentibus operam impenda-
semetipsum in omnibus probet, vt tribus mensibus

Catechesis
tempus
contractum
ad 40. dies.

iam consumatis in die festo possit baptizari. Tunc
more positum fuit, vt solum quadraginta die-
bus in catechumenorum classe persistere
qua de re S. Hieronymus Epist. ad Pammod.
sic ait: *consuetudo apud nos eiusmodi est, vt qui*
baptizandi sunt, per quadraginta dies publico
damus sanctam, & adorandam Trinitatem. Et
quanto ante Cyrillus Hierosolymitanus me-

Catechesis
deducta ad
18. dies, &
eius initiu
festu tercia
hebdo-
ma te
Quadra-
gesime, &
qua. e.

ninerat catech. i. mystagog. qui fidei Christi-
anæ candidatos pio quodam ardore sanctarum
cohortationum ad studium vite asperioris
cendit, vt, cum multis annis voluptati, & libe-
dinibus indulissent, eos quadraginta diebus
penitentiam suscipere non pigeret: relinquit
inquit, *presentia, & crede futura. tot annorum*
culos transigisti, mundo frustra operam nauam, &
quadraginta diebus non vacabis pro anima tua.

pœnitentiæ tempus catechesis durationem æ-
quabat. Sed hic mos etiã postea ad decem, &
octo dies deductus fuit; cum feria quarta heb-
domadæ 4. quadragesimæ catechismus inco-
hari solitus esset, vt, qui baptizandi erant, ipso
dierum numero intelligerent, se non ad o-
tium, sed ad Christianam vocari militiam, ac
si quarta ætate, videlicet iuuentute. quæ pu-
gnæ est apta, ad militiam eligerentur. Hanc
autem præclarissimam consuetudinem sex-
centa veterum Patrum testimonia demon-
strant. Neque enim vnius Amalarij Fortuna-
ti ea sunt verba lib. de Eccles. offic. cap. 8. mo-
do dicendum est, vt promissimus, quare hoc officium
agatur quarta feria quartæ hebdomadæ quadragesi-
mæ. non immerito eadem die, & eadem hebdoma-
dæ Catechumeni ad nomen Christi accedunt, quæ
præfigurata est à quarta ætate hominis, id est, iuue-
nili, quæ apta est gubernaculo imperij, & ab eadem
ætate seculi, quæ innouata est ex promissione regni
Christi. Sed, si quis diligenter attenderit, ean-
dem omnium Patrum, qui de hac re scripse-
runt, sententiam fuisse, facile comperiet. In
primis Iuo Carnotensis serm. de sacram. neo-
phit. cum diei tertij mysteria explicasset, de
quarto inquit: dehinc quarta ætate in illa terrena
Hierusalem claruit regnum Dauid, Christi, & Ec-
clesiæ regnum præfigurans, de cuius semine idē Chri-
stus natus est, in Ecclesia sua spiritualiter regnans, &
eam sibi obtemperantem post tempora gloriose coro-
nans. Inde est, quod, qui sabbato sancto sunt baptizandi
quarta hebdomada quadragesimalis obseruatiæ, quæ
continentia nobis arma ministrat, & quarta eiusdem

hebdomada feria, catechizandi, & exorcizandi
 feruntur ad Ecclesiam, ibi audituri, & in
 qualiter contra spirituales nequitias sint pugna-
 sed tamen usque in sabbatum paschale bap-
 eorum differtur, hoc attendente Ecclesia, quia qui
 agonem in presenti vita vocantur, in spe futura
 tis baptizantur. Et Rupertus Abbas li. 4. de
 uin. offic. cap. 18. de fer. 4. scrutin. dum
 dem argumenti meminit: feria quarta sacra-
 ta, que noua Ecclesie propria sunt, incohantur:
 enim die catechumeni nostri ex antiqua traditio-
 sancte Romana Ecclesia signantur, ut sacrosancta
 lennitate nostre redemptionis ex aqua, & sp
 sancto renascantur. Item Hugo Victorinus
 de sacram. cap. 17. ubi hanc materiam libe-
 plicandam proposuit: notandum etiam, quod
 pizandi in sabbato paschali, quarta feria que
 hebdomada Christiane militiae, id est, quadragesime
 deferuntur ad Ecclesiam, ut exorcizentur, & re-
 chizentur. ideo autem quarta feria quarta hebdom-
 da huic officio deputata est: ut, qui baptizandi sunt
 ipso numero intelligant, se non ad otium, sed ad
 fiam vocari militiam, ac si quarta, videlicet
 uenture, que pugna est apta, ad militiam eligantur.
 quibus locis animaduertendum est, solummodo
 de iis, qui in paschate baptizandi erant
 sermoneni esse, cum eos, qui ad Pentecostem
 sacri baptismi vota differrebant, extra quadagesimam,
 totidem diebus ante Catechumenorum
 norum classi addictos fuisse, putandum sit. Sed
 tamen objici posse, quod de catechesis tempore
 cum Author Constit. Apostol. loquitur, loquitur
 trium annorum meminit li. 8. c. 38. qui cate-

Baptizandi
 in Pentecoste,
 18. diebus
 ante catechumenorum
 orationibus
 describuntur.

erudiendus est, per tres annos erudiatur. cui sic responsum volo, Authorem solummodo de ijs, qui ad percipienda fidei mysteria propter ingenij imbecillitatem tardiores erant, locutum esse; vt patet ex verbis, quæ subdit: quòd si virtute pradius sit, & erga scripturam studium ostendat, recipiatur; quoniam non tempus, sed animus estimatur. Præterquamquòd, si quis Authorem non præcepisse, verùm consiliu[m] dedisse censeat, libenter me socium ipsius sententiæ adscripserim. Sed quamuis hæc consuetudo ad omnes catechumenos pertinere; tamen dubitare non possumus, eos exceptos fuisse, qui turpissimo Idolatriæ crimine fidem eiecerant. Ij enim, cum sceleris commissi labem diuturno piaculo diluere deberent, tribus annis inter catechumenorū numero reponerentur. Quòd cum multa veterum Patrum, & Conciliorum decreta confirmarunt, tum verò à sancta Nicæna Synodo sancitum est can. 14. vbi dicitur: de catechumenis lapsis sancto, & magno concilio placuit, vt tribus annis sint inter audientes. Pro cuius loci explicatione quanquam: à nobis multa dici possent, tamen in præsentis satis erit admonere, audientes gentis fuisse eorum, qui penitentia addicti erant: reliqua postea persequemur. Ac tempus quidem olim fuisse, cum catechumenorum plurimi baptismi diem longius extraherent, ex Constantini Magni, aliorumque exemplis facillè intelligimus. Verùm eam consuetudinem, quòd plurimum detrimenti Christianæ Reipublicæ afferet, primo quidem Neocæsariana Synodus can. 12.

Catechesis
trium annorum quomodo intelligenda.

Idolatriæ crimine fidem eiecerant, tribus annis catechumenorum classi addicti erant.

Baptismi aliqui differerebatur usque ad prouectiorem ætatem.

Cōsuetudo
baptismi
longius
extrahendi
cur, & quā-
do defierit.

S. Augusti-
nus quā diu
intēr Cate-
chumenos
numeratus
fuerit.

tum in Occidente S. Ambrosius, in Oriente vero Basilius, Gregorius Nazianzenus, & Nemesius senus extirpare, & euellere plurimum conati sunt, vt eorum orationes de baptismo edidit significant. Nec mihi quisquam obiecerit, Augustinum, authore Baronio ad ann. CCCLXXXV. duobus annis, & aliquot mensibus Catechumenorum ordini adscriptum fuisse. Nam, præterquam quod Baronij opinio falsa est: sicut Ludouicus de Angelis, author non spernendus, lib. 3. ca. 3. de vita, & moribus S. Augustini ostendit, vbi firmissimum argumentis, & rationibus probat, ipsum à vigesima octaua mensis Augusti die vsque ad vigesimam quartam Aprilis Catechumenorum classem tenuisse; etiam exemplum singulare est, quod vniuersalem Ecclesie morem præbandi vim non habet. qua ratione ad alia præterita veterum scriptorum testimonia referre possumus, vt Authoris vitæ SS. Anthonij Sisinnij, & sociorum, qui eos septem diebus Catechumenorum numero collocatos fuisse tradit: *ex actisque septem diebus, quibus celebrant mysterium Christi, baptizauerunt eos;* & vitæ S. Pancratij ex peruetusto manuscripto collectæ à Laurentio Suriō collectæ, in qua legitur, *patremque eius Dionysium viginti diebus Catechumenorū ordinem auxisse: sanctus Pontifex eos amplexans, declarauit eis catholicam unitatem: porro post dies viginti baptizauerunt.* Constat enim, ea præter canonum sanctionem necessitatis casu corrigisse; quod ipsos baptizati sacramento quamprimum initiari, Ecclesie Reclorū

existimarent. Nos autem legitimæ catechesis
tempus exequimur: quod præ locorum, ac
temporum diuersitate eo, quem diximus, mo-
do varium fuisse; satis, superquè probatum est.

Catechumeni omnes Christianorum ritus, & præ-
cipuè Quadragesimam obseruabant: eisquè
panis sanctificatus, sine sal loco Eu-
charistia dabatur.

CAP. IX.

Videamus nunc, quid catechumeni in eo
Christiana religionis tyrocinio præsta-
rent Inprimis itaque constat, eos omnes Chri-
stianorum ritus diligenter obseruasse. cuius
præclarum testimonium à S. Augustino habe-
mus, cum Epistol. 86. ad Casulan. presbyt. de
ieiunio (abbati aduersus Vrbicum quendam,
qui stultissime de ea rescripserat, ex S. Am-
brosij disciplina, ita differit: *indicabo tibi, quid
mibi de hoc requirenti responderit venerandus Am-
brosius, à quo baptizatus sum, Mediolanensis E-
piscopus, nam, cum in eadem ciuitate mater mea
mecum esset, & nobis adhuc catechumenis illa sol-
licitudinem gereret, utrum secundum morem no-
stræ ciuitatis sibi esset sabbato ieiunandum, an Ec-
clesia Mediolanensis more prandendum, ut hac eam
cunctatione liberarem: interrogauit hoc supradictum
hominem Dei. at ille, quid possum, inquit, hinc doce-
re amplius, quam ipse facio? Vbi ego putaueram,
nihil eum ista responsione præcepisse, nisi ut sabbato*

Catechu-
meni ser-
uabâr om-
nes ritus
Christia-
norum.

Ieiunium
sabbati
multis in
locis in usu
erat.

R